

PŘEHLED VÝZKUMŮ

51

Brno 2010

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis *Peer-reviewed journal*

Ročník 51
Volume 51

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Jiří Juchelka, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Bronzové artefakty nalezené v depotech na hradišti „Tabulová hora“
u Klentnice. Srov. studii A. Navrátila. Foto J. Špaček.
*A foto of bronze artifacts found in hoards in the hill fort „Tabulová
hora“ near Klentnice. See the study of A. Navrátil. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Adress

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2010

Copyright ©2010 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Resumé

Rousínov (Bez. Vyškov). Busteterminál. MÖG. Siedlung. Rettungsgrabung.

SIVICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Nebosady“. Neolit. LnK, MMK (fáze Ib). Sídliště. Povrchový průzkum.

Ze sbírky nedávno zesnulého S. Bajera byla získána nevelká kolekce především keramického materiálu z tratě „Nebosady“ na katastru Sivic. Podle přiloženého popisu se jedná o artefakty získané ze sběru při rekonstrukci (?) vodovodu v obci roku 1984. Zmíněná trať se nachází při severozápadním okraji obce a lze ji lokalizovat na jihovýchodní svah kóty 327,1 m. Povrchový průzkum jednoho z autorů (Petr Kos) doložil osídlení kultur s lineární (LnK) a moravskou malovanou keramikou (MMK) a podle indicií se jedná o polykulturní lokalitu i s mladším, pravěkým osídlením, které ale není předmětem tohoto příspěvku.

Keramikou reprezentují zlomky globulární nádoby z bahnitě hmoty se zátkovitým promáčklým výčnělkem kultury s LnK, větší část tenkostěnné misky s ostřejší profilací se zdvojeným rýsováním a část tenkostěnné hlubší misky (?) s červenožlutou malbou s předrýsováním provedeným jednoduchou tenkou linií kultury s MMK. Svislý červený pruh protíná drobný výčnělek. Podle charakteristického rýsování lze lengyelský materiál zařadit do fáze Ib kultury s MMK.

Z katastru obce je z dřívější doby známo více lokalit z neolitu až eneolitu (cf. Belcredi a kol. 1989; Kuča, Žákovský 2000; Kuča, Vokáč 2005).

Příspěvek vznikl za podpory GAČR 404-09-H020.

Petr Kos, Martin Kuča

Literatura

Belcredi, L., Čizmář, M., Koštuřík, P., Oliva, M., Sallaš, M. 1989: *Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov*. Brno.

Kuča, M., Vokáč, M. 2005: Sivice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 46, 237.

Kuča, M., Žákovský, P. 2000: Sivice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 42, 141–142.

Petr Kos, Martin Kuča

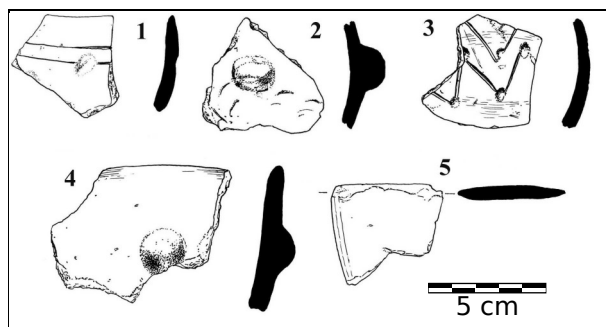
Resumé

Sivice (Brno-venkov Dist.) Neolithic. LBK, MPWC. A small collection of LBK and MPWC artifacts was found in a field „Nebosady“ near Sivice.

SUDICE (OKR. BLANSKO)

„Pod Lipníky“. LnK, MMK. Sídliště. Povrchový sběr.

V roce 2008 daroval P. Scherer do muzea v Boskovicích soubor nálezů pocházejících ze známé polykulturní lokality „Pod Lipníky“. Mezi nálezy se nachází keramika II. fáze kultury s lineární keramikou (obr.21), zdobená

Obr. 21. Sudice, „Pod Lipníky“. Výběr keramiky.
Abb. 21. Sudice, „Pod Lipníky“. Materialauswahl.

liniemi s notovými hlavičkami, plastickými výčnělky a nehtovými vrypy, a také jeden zlomek keramiky datovaný do mladšího stupně kultury s moravskou malovanou keramikou.

Zuzana Pančíková

Resumé

Sudice (Bez. Blansko), „Pod Lipníky“. LBK, MBK. Siedlung. Lesefunde.

SUCHÉ LAZCE (OKR. OPAVA)

„Na Panském“. LnK (fáze IIb). Sídliště. Záchranný výzkum.

V jednom z úseků budované kanalizace pro obce Suché Lazce a Komárov bylo v září 2009 narušeno a prozkoumáno několik zahloubených pravěkých jam (Krasnokutská 2010). Místo nálezů je situováno v trati „Na Panském“ (pozemek s parc. č. 852/14) severně od obce Suché Lazce (cca 1 km od okraje obce), mezi státní silnicí I/11 a železniční tratí Opava–Ostrava, na úpatí mírně severně orientované říční terasy v nadmořské výšce cca 239 m. Svah severním směrem přechází do údolní nivy řeky Opavy, jejíž pravý břeh je od místa nálezů vzdálen necelých 500 m. Základní poloha naleziště je zachycena na mapě ZM ČR 1:10 000, kladový list 15–32–20, v ploše okolo bodu 395:11 mm od ZSČ:JSČ s rozptylem cca 25 m.

V k. ú. Suché Lazce byly vůbec poprvé narušeny zahloubené pravěké objekty, které potvrdily existenci osídlení tohoto prostoru na pravém břehu řeky Opavy v období mladší a pozdní doby kamenné. Na ploše o rozloze 25 × 10 m byly v těsné blízkosti koncentrovány zahloubené objekty dvou pravěkých kultur. Nejstaršími byly situace ze starého neolitu. Dokumentovány byly tři běžné sídlištní jámy v superpozici (s.j. 501, 502 a 504) kultury s lineární keramikou s typickými nálezy fáze IIb vývoje této kultury. Mladší nálezové situace spadají do středního eneolitu, kdy se na Opavsku objevují nositelé kultury kulovitých amfor. Dokumentována byla zásobní jáma (s.j. 500), běžná sídlištní jáma bez bližší interpretace (s.j. 503) a jedna jáma křulová (s.j. 505) náležející výše zmiňované kultuře.

Tereza Krasnokutská

Literatura

Krasnokutská, T. 2010: Suché Lazce, „Na Panském“ (okr. Opava). Stavební akce: Jednotná kanalizace v k. ú. Suché Lazce, Komárov. Č. akce NPÚ Ostrava: 71/09. Nálezová zpráva uložena v archivu Odboru archeologie NPÚ, ú. o. p. v Ostravě.

Resumé

Suché Lazce (Bez. Opava). „Na Panském“. Kultur mit Linearbandkeramik. Siedlung. Rettungsgrabung.

ŠTĚPÁNOVICE (OKR. TŘEBÍČ)

„Panská niva“. MMK (fáze IIb). Sídliště. Záchraný výzkum.

V červenci roku 2009 proběhl záchraný archeologický výzkum spojený s rekonstrukcí silnice č. II/360 Třebíč–Jaroměřice n. Rokytinou na západním okraji velkého neolitického sídliště v trati „Panská niva“. Lokalita proslula již v minulosti objevem tzv. „Štěpánovické venuše“. Při výzkumu bylo zjištěno přes 30 zahloubených objektů z mladšího stupně kultury s moravskou malovanou keramikou. Z objektů vyniká rozlehlá stavební jáma–hliník, obsahující velké množství pravěkého mobiliáře. Dále se podařilo zachytit několik kúlových jamek, které vytvářejí část půdorysu nadzemního dřevohlinitého domu. V mobiliáři byly zastoupeny rekonstruovatelné hrnce a misky, dále potom zlomky dalších nádob zdobených bílo-červeným malováním. Velká kolekce štípaných kamenných artefaktů je složena z rozmanitých surovin–křemičité zvětraliny typu Ctidružice (chalcedon), kusový křišťál, plazma, rohovec typu Krumlovský les, opál, silicit glacienních sedimentů aj. Pestrost kamenných surovin obohacuje dále fylit, hematit, krystalický vápenec–mramor, grafit, amfibolit, zelená břidlice typu Želešice a metabazit typu Pojizeří. Výjimečný nález představují zlomky nohou ženské sošky–„venuše“ a drobná figurka zvířátka. Podle datování uhlíků z objektů 504 a 516 (pomocí ¹⁴C, laboratoř v Poznani) byla zjištěna absolutní datování: Obj. 504–5 530 ±40 BP ¹⁴C, po kalibraci 4 460–4 320 BC (pravděpodobnost 95,4%) a obj. 516–5 670 ±50 BP ¹⁴C, po kalibraci 4 620–4 360 BC (pravděpodobnost 93,8%).

Milan Vokáč

Literatura

Košťurík, P., Kovárník, J., Měřínský, Z., Oliva, M., 1986: Pravěk Třebíčska. Brno.

Resumé

Štěpánovice (Bez. Třebíč), „Panská niva“, Lengyelkultur (MBK). Siedlung. Rettungsgrabung.

URČICE (OKR. PROSTĚJOV)

„Intravilán obce“. LnK. Sídliště. Záchraný výzkum.

V průběhu „rekonstrukce sklepa“ a souvisejících terénních úprav pozemku u domu č. p. 109 (parc. č. 567 a 568)

v Určicích, okr. Prostějov, došlo k narušení několika archeologických situací. Tato skutečnost byla stavebníkem oznámena Blance Veselé z Muzea Prostějovska v Prostějově, která místo navštívila a po zběžné obhlídce akci předala prostějovskému pracovišti Ústavu archeologické památkové péče Brno, jehož pracovníci zde ve dnech 2. až 8. září 2009 provedli záchraný archeologický výzkum.

Lokalita samotná (ZM ČR, 1:10 000, list 24–24–17, širší okolí bodu o souřadnicích 71 mm od Z a 320 mm od J sekční čáry) leží v intravilánu dnešních Určic a dosahuje nadmořské výšky cca 258 metrů. Je okrajovou součástí k trvalejšímu osídlení výhodné polohy „Sedliska“ (např. Gottwald 1931, 72; Čižmář, Geislerová 2006, 290–291), která je potoční terasou otevřenou východním směrem a mající mírný východní a jižní sklon.

Realizované zemní práce narušily větší sídlištní jámu–hliník, který poskytl soubor keramických fragmentů náležejících rámcově do mladšího vývojového úseku kultury s lineární keramikou.

Pavel Fojtík

Literatura

Čižmář, M., Geislerová, K. (eds.) 2006: Výzkumy–Ausgrabungen 1999–2004. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno, 290–291.

Gottwald, A. 1931: Můj archeologický výzkum. Prostějov, 72.

Resumé

Určice (Bez. Prostějov). „Innenbereich der Gemeinde“. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

VELATICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Velatický Široký, „Padělky“. Neolit, LnK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Během výstavby nové přeložky plynovodu (VTL) pro rodinné domky SSZ obce v r. 2009 byla ve výkopové rýze prozkoumána necelá stovka objektů z období kultury s lineární keramikou. Výzkum navázal na akce z let 2006, 2007 a 2008 (viz Výroční zprávy ÚAPP Brno za roky 2006, 2007 a 2008), kdy byly ve stejné trati prozkoumány pracovníky ÚAPP Brno početné sídlištní objekty z různých období pravěku (příkop, kúlové stavby, pece, zásobní a stavební jámy). Plynovodní rýha prořala tentokrát celé sídliště ve směru S–J, přičemž doložila opět existenci příkopového hrzení, které bylo rýhou zachyceno v neporušeném stavu na J okraji, kde hustota sídlištních objektů ztlačně řídne.

Petr Kos

Resumé

Velatice (Bez. Brno-venkov), „Velatický Široký“, „Padělky“. Linienbandkeramik. Siedlung. Rettungsgrabung.